

27.38x35.77	1/6	18	עמוד	י תד השבוע	14/05/2021	77287703-1
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260						

איפה טעינו | החמאס הצליח להפתיע את ישראל, להריץ מיליוני

ישראלים למקלטים, ללכד סביבו את הפלגים האחרים ולהפוך ל'מגן אל אקצה'

מלחמת כשלון ה'קונספציה'

ט. כץ
צילומים: פלאש 90

ביום שני בבוקר עוד אמרו ראשי מערכת הביטחון, בחדרים סגורים, שחמאס מורתע ויימנע מעימות. אבל בצהריים עברו בחמאס מאפס למאה, הטילים כבר עפו והקונספציה התפוצצה לנו בפרצוף • מוקדם לסכם, אבל כבר אפשר לקבוע: חמאס ניכס לעצמו צבר של הישגים אסטרטגיים, ושום קריסה מרשימה של בניינים רבי קומות בעזה, לא תסווה את העובדה הזו. גם אם חמאס יתחנן ויזחל ל'תהדייה', תמונות הניצחון כבר בידיו • מי שראה מיליוני ישראלים חרדים להייהם, רצים למרחבים מוגנים, הפנים שחמאס יישם את האג'נדה העיקרית שלו כארגון טרור • לאן עכשיו? שואלים בכירי מערכת הביטחון את עצמם. אנחנו הפנינו את השאלה • עם האלופים במיל' עמוס גלעד, יעקב עמידרור ועוזי דיין. ואל"מ במיל' ד"ר משה אלעד

עינינו, חוזרים מראות העיוועים. אז רקדו ערבים ישראלים על הגגות וקראו "יא סדאם יא חביב, אודרוב אודרוב תל אביב" (הכה הכה את תל אביב). גם השבוע, מחאו כפיים צעירים ערבים ישראלים, מול המטח על ירושלים. צעיר ערבי ירושלמי שטח בחיך רחב את עמדתו, כך אמר לחקשורת: "בשמים של הירושלמים, אני מודה למוחמד דף ולגדודי אלקסאם שעמדו לצידנו. בניגוד לאבו מאזן, חמאס לעולם לא תנטוש אותנו".

מנהלת חומה במפא"ת לא המציאה עדיין 'כיפת ברזל', שבכוחה ליירט מעשי לינץ' שמתבצעים על ידי אזרחיה הערבים. הכאוס והאנרכיה שהשתוללו השבוע ברחובות, הוכיחו שבארסנל הישראלי, אין טילי תמיר שבכוחם ליירט שריפת בתי כנסת, הטחת סלעים על מכוניות ותקיפת יהודים בבתייהם. את המשגרים לטילים המסוכנים הללו, תמצאו בעזה. שלושים שנה חלפו מאז מלחמת המפרץ, ושוב, מול

27.48x37.47	2/6	19 עמוד	יחד נאמן - יחד השבוע	14/05/2021	77287704-2
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהינתחומי הרצלי - 84260					

החודרות לשטח ישראל, בניית כוח הקומנדו הימי ופיתוח אמצעי לחימה חדשים כמו מל"טים ממולכדים.

דף נחשב בשטחים לסמל המאבק החמוש בישראל, והוא נחשב לאייקון לאומי ואסלאמי. במהלך המהומות ברחבת שער שכם בירושלים לפני כשבועיים, קראו המפגינים מספר פעמים קריאות בשבחו של מוחמד דף וקריאות גינוי ליו"ר הרש"פ מחמוד עבאס.

למעשה, חמאס נמצא בנקודת שיא בתולדותו; הוא השיג את כל ששאף אליו. הוא מגן אל אקצה, הרשות הפכה ללא רלוונטית, הוא הפתיע פעמיים, כשיגור על ירושלים וכמטחים הכבדים למרכז הארץ, והוא מגייס את ערביי ישראל לשורותיו.

"המהלך הזה היה מתוכנן מזה זמן, חמאס עובד באורך רוח, כמיטב המסורת של האחים המוסלמים", אומר ד"ר קובי מיכאל, מומחה לפ"סטינים מהמכון למחקרי ביטחון לאומי, INSS. "חמאס לא ממחר לשום מקום, הוא הכין היטב את הסיפור על מזרח ירושלים בעקבות דחיית הבחירות. וכיוון במרויך גם למזרח ירושלים, גם לגדה וגם לערביי 1948, בהתאם להגדרתם. הם יכולים לסמן לעצמם וי אחד גדול".

האשליה התנפצה

הקונספציה כשלה; ביום שני בבוקר עוד אמרו ראשי מערכת הביטחון,

לא לחינם הכתיר חמאס את הסכב הנוכחי בכותרת "חרב ירושלים". הוא יצר חיבורים חדשים וחד משמעיים בין עזה וירושלים, וקיבע נרטיב של הא בהא תליא. כך מצא חמאס נושא משותף, ירושלים, שכל מוסלמי בעולם מזדהה אתו.

בהודעה חריגה הצהיר מוחמד דף, שכל אירוע בירושלים יוביל לתגובה ברצועה. הרציונל חד משמעי; ישראל פועלת בירושלים? המענה יגיע מ"מגן ירושלים", הלא הוא חמאס, וממש בכל מקום; הטילים ינחתו בעוטף, באשקלון, בתל אביב ובכל פינה בארץ, מבית אלפא עד נהלל.

לצד זה, זיהה חמאס את חולשת הרשות הפלסטינית והעומד בראשה, אבו מאזן. ביטול הבחירות לרשות הפלסטינית היה רק תירוץ עבורו. הוא נכנס בסדק וניסה למסד מאזן הרתעה חדש בינו לבין ישראל, כזה שלא מתבסס רק על הגזרה הדרומית, אלא כולל בתוכו את כל המדינה, ובראשה את ירושלים. חמאס התסיס את הרוחות בכוננת מכוון, בירושלים ובגדה, במטרה לקבע את השפעתו בכל הגזרות, כולל ירושלים והגדה.

הרבה יותר מזה, לנגד עינינו, לוקח חמאס בעלות על כל העניין הפלסטיני, והוא יוצר חיבור בינו ובין הציבורים המוסלמים כולם, כולל ערביי ישראל. הוא ממצב את עצמו כמגן הפלסטינים בכל מקום, וכשחקן האזורי המרכזי ולמעשה מנופף בדגל הפלסטיני. ערביי ישראל הצהירו השבוע למי נתונה תמיכתם, חמאס הוא הפטרון, וכשכולם יקרו, הוא תמיד יהיה שם בשבילם.

שימו לב לתת-נרטיב נוסף, אותו מנסה חמאס להשליט; המאבק החמוש הוא הדרך הבלעדית לנצח את מדינת ישראל. לא לחינם חזר מוחמד דף, רמטכ"ל חמאס לקדמת הבמה, עם רייטינג של גיבור. קו ישר מתוח בין התקפות חמאס מהרצועה, ובין המהומות והכאוס שהשתוללו השבוע במדינה, בעיקר בערים מעורבות. הערכים הישראליים הפנימו מהר מאד שהכוח משחלם, חמאס מקבל כסף וממשיך לחקוף, והם בלוד, בעכו ובחיפה מרימים ראש, תוקפים יהודים ומחוללים אנרכיה.

מאז שנפצע בצוק איתן, ב-2014, מסתתר מוחמד דף (אבו ח'אלד), ועוסק בעיקר בבניית הכוח הצבאי של חמאס, תכנון ובניית המנהרות

המלחמה על התודעה

מוקדם לסכם, אבל כבר אפשר לקבוע: חמאס ניכס לעצמו צבר של הישגים אסטרטגיים, ושום קריסה מרשימה של בניינים רבי קומות בעזה, גם לא חיסולים הייטקים, לא מסווים את העובדה הזו. גם אם בסופו של סבב תיכתש רצועת עזה עד דק, והנזק יהיה דמיוני, גם אם חמאס יתחנן ויזחל ל"תהדייה", תמונות הניצחון כבר בידיו.

אין מילים מכובסות למסגר את העלילה: אר-גון גרילה הצליח להפתיע את המעצמה האזורית, שמחזיקה באחד הצבאות החזקים בעולם. הוא הורה לציבור בישראל לפתוח יומנים ולסמן את השעה, העמיד אולטימטום והגיב. הוא הצית אש מרד בקרב אזרחיה הלגיטימיים. הוא הפיק מופע אור קולי מאיים בשמי העיר העברית הראשונה, וגרם לנזק תודעתי אדיר. הוא שיתק את נמל הת-עופה שלה, פעולה שיש לה משמעויות נרחבות בעולם, ופגע במתקן אסטרטגי.

ומי שראה את מיליוני הישראלים החרדים לחייהם, רצים למרחבים מוגנים, הפנים שחמאס יישם את האג'נדה העיקרית שלו כארגון טרור. משמעות המינוח טרור הוא אימה, חרדה, ושישים אלף אנשי חמאס, ועשרים אלף אנשי ג'יהאד איסלאמי בעזה, הצליחו לזרוע אימה, חרדה ודמורליזציה בקרב מיליוני אזרחי ישראל. ולמען האמת? הם מחזיקים את מדינת ישראל בגרון.

המלחמה על הנרטיב

אם גורם כל שהוא, מתווך מצרי, קטארי או סרגיי לברוב (שר החוץ של רוסיה) היה מגיע לעזה ביום שלישי השבוע ומציע לחמאס הפסקת אש, היו ראשי חמאס קופצים על ההצעה בשתי ידיים. ולא בגלל מורך או חשש. הם את ההישג שלהם, כבר השיגו.

ראשי חמאס הם אנשים מפוכחים, כאלה שלא הולכים אל העימות מול ישראל כמו סומא באר-בה. הם יודעים היטב להעריך את מאזן הכוחות, אין להם שום אשליות באשר להתמודדות מול הצבא הישראלי, והם מבינים שמדובר ביתוש מול פיל. את אבל במלחמה על הנרטיב, הם ללא ספק, ניצחו.

"ראשי חמאס קראו את מקבלי ההחלטות בישראל כמו ספר פתוח. הם ידעו שישראל לא רוצה עימות, וכי היא מתרכזת בזירה הצפונית וממקדת את הפוקוס על איראן והפרוקסי שלה באזור. לעומתם, חמאס היה ממוקד מטרות, והוכיח שהוא בעל תוכניות סדורות"

26.12x32.96	3/6	עמוד 20	י תד השבוע	י תד נאמן -	14/05/2021	77287705-3
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260						

ברצועה, נעשית ככוח האינרציה, או שהיא תר- לדה של חשיבה וסיעור מוחות? השיח בראשית השבוע הלך אחורה, וניתח את שיתוף הפעולה ארוך השנים בין ישראל לממשל חמאס ברצועה. "במשך שנים ארוכות האכלנו את מפלצת חמאס, במזוודות של כסף קטארי", טענו רבים. האם ישראל, כמו ידיה, יצקה שמן על מדורת חמאס וסייעה לחמש את אחד מאויביה המרים ביותר? שלושה ימים לפני שהכל התחיל, שלושה ימים!! אישרה ממשלת נתניהו לקטאר להכניס עשרה מיליון דולר לרצועה. לצד זה, ישראל ידעה שחמאס מתחמש, ידעה והבליגה. המפלצת התעצמה, וכעת היא יורקת אש לכיווננו.

האם ישראל העדיפה שקט עכשיו, במחיר התעצמות מטרופת של חמאס? איש לא חשב שבשנים שחלפו מצוק איתן, ישבו ראשי חמאס, מוחמד דף, הנייה ושות' ולמדו סריגה וקונדיטוריה. ההנחה הייתה שחמאס מנצל את השנים הללו באופן פורה ופרודוקטיבי, להעצמת הארסנל שלו.

הוויכוח ארוך השנים בדרג המדיני ובמערכת הביטחון, הוא האם ממשל חמאס ברצועה טוב ליהודים וטוב לישראל. היו שגרסו שהתעלמות ממדינת חמאסן תגבה מחיר כבד, כך אומר ל"יתד השבוע" האלוף במיל. עוזי דיין, לשעבר סגן הרמטכ"ל: "אני הייתי מאלה שגרסו שחמאס לא יכול להיות חלק מפתרון, בשום קונסטלציה". נתניהו ורבים אחרים, ובעבר גם בוגי יעלון, תמכו במצב בו חמאס שולט ברצועה, כדי לתקוע טריז בין הפלסטינים, להחליש אותם וליצור מצב של הפרד ומשול. על פיו, הרשות הפלסטינית שולטת ביו"ש, חמאס שולט בעזה, וכך אין קיים לקהילה הבינלאומית לדרוש מישראל לשבת לשולחן הדיונים עם הפלסטינים, משום שאין בעל בית אחד שאיתו אפשר לדבר.

האלוף במיל. יעקב עמידרור, לשעבר ראש המל"ל, סובר שאין מקום לשאלה הזו. "ישראל התנתקה מעזה", הוא אומר, "כשהיינו בפנים, נכ" חנו, שלטנו ומיגרנו את פעולות חמאס, אבל מצד שני שלמנו את המחיר בפגיעים בחיי מתיישבים וחיללים. כעת, כשאנחנו בחרן ואין לנו שליטה ומודיעין מלא על הנעשה שם, אנחנו משלמים את המחיר בנשק רקטי. כל צעד גובה מחיר משלו. כשמדינת ישראל בחרן, אין לה שום דרך למנוע את התעצמות חמאס. ויש לזכור, חמאס נבחר שם בבחירות דמוקרטיות, וזהו המצב, הוא שולט בעזה".

היות שעזה לא מתכוונת לצעוד במסלול

התפאורה המושלמת שמאחוריו היא אל אקצה בלהבות.

לצד המפץ הגדול, הר הבית, היו לחמאס הנחות יסוד שהניעו את ראשיו להניח שהטיימינג בשל, וטענו אותו במוטיבציה לפעול נגד ישראל. "ללא ספק, מדובר בהערכות שגויות של חמאס", אומר ל"יתד השבוע" אל"מ במיל ד"ר משה אלעד, מומחה לזירה הפלסטינית, מהאקדמית גליל מערבי. "בחמאס העריכו שהלחץ מבית הדין הבינלאומי בהאג, הכאוס הפוליטי בישראל ואי היכולת להרכיב ממשלה, יחלישו את מקבלי ההחלטות. משום מה הניחו בחמאס שממשלה חלשה פירושה צבא חלש. אבל למעשה, אין קשר בין השניים".

ברקע היו גורמים נוספים שהאיצו בחמאס לפעול, כך ביטול הבחירות ברשות, והחלפת הממשל בארצות הברית. כמו שהיטיב לתאר הנשיא לשעבר טראמפ, שטען שבמשמרת שלו ההשתוללות הזו לא הייתה מתרחשת.

שקט, שולפים פה

איך הגענו עד ההלוט המביש הזה? "כך נראית מדינה ללא אסטרטגיה", אומר ל"יתד השבוע" האלוף במיל. עמוס גלעד. "כך נראית קבלת החלטות שמפעילה חשיבה רק כשהאש כבר פורצת. מקבלי ההחלטות פועלים בהתאם לפעולותיו של חמאס, והם בעיקר מגיבים. אין מדיניות, אין חשי" בה לטווח ארוך, וכעת כולנו משלמים את המחיר. מישהו החליט שהנושא האסטרטגי המשמעותי הוא איראן, וכל השאר טפל לו. לצד זה, גורמים מכריעים היו בטוחים שהבעיה הפלסטינית שקעה והיא כבר לא רלוונטית, ובכן, יש לי חדשות בש" בילכס, הבעיה הפלסטינית כאן כדי להישאר, היא לא הולכת לשום מקום. וגם אם נתעלם ממנה, היא לא תתעלם מאיתנו. ההכרזה "הבעיה הפלסטינית נעלמה", מזכירה לי את האימרה "החום בוטל", נו, באמת".

לצד זה, מבכה גלעד את הצעדים המסוכנים שנקטו בירושלים, "למה להתגרות בפרובוקטיביות מיותרת?", הוא שואל. מה אבד לנו בשייח ג'ראח, למה להציב מחסומים בצעד תקדימי בשער שכם, ומה התכיפות להעביר את מצעד הדגלים דווקא דרך שער שכם? "בכביש היה חכם, אל תהיה צודק", אומר גלעד. "כל האירור עים הלאומיים הללו, הם טרגיים ומגוחכים, שורת הסיכום היא שישראל רק הפסידה בכל הקשור למעמד ירושלים, לא חבל?".

האם התנהלות ישראל מול ממשל חמאס

"בהיבט האופרטיבי טקטי, נראה שחמאס הפיק לקחים מעופרת יצוקה, עמוד ענן וצוק איתן. בעוד שבעבר ישראל היא זו שיזמה ופתחה במהלומה צבאית מפתיעה, הרי שבסבב הנוכחי חמאס היה זה שהפתיע בשלושה מימדים"

עוזי דיין: "אני בין אלה שתומכים במיטוטו של שלטון הטרור בעזה, אבל חובה להביא בחשבון שמהלך כזה כרוך בכניסה פיזית לרצועה, ומטבע הדברים הוא יגבה מחיר כבד בחיי אדם. ולכן אני תומך כצעד ראשון בהנחתת מכה חזקה ואנושה"

← בחדרים סגורים, שחמאס מורתע וקי הוא ימנע מעימות. ביום שני בצהריים עברו בחמאס מאפס למאה, הטילים כבר עפו והקונספציה התפוצצה לנו בפרצוף.

התפיסה שהניחה ש"חמאס מורתע ולא ית" קוף", נשענה על מספר הנחות יסוד כלליות, וגם כאלה שנגעו לשעתן. קודם כל, נראה היה שבעת הזו, כשעזה מוכת קורונה והמשבר הכלכלי חמור מאין כמוהו, חמאס לא יזום עימות מול ישראל החזקה. והיו גם סיבות טובות לשעתן, כמו הכס" פים שמגיעים מקטאר, באדיבות ישראל. לצד זה, ישראל יזמה צעד בונה אמון מול עזה, והודיעה על הקלת סגר הקורונה על הרצועה, שמנע כניסת סוחרים פלסטינים לישראל. מדובר בכ"5 אלף בני אדם שהם עמוד שדרה כלכלי ברצועה, ובעלי קשרים ענפים למשטר חמאס.

סיבה נוספת שהביאה לגיבוש ההערכות השגויות, הייתה המחלוקת בשורות חמאס. סינוואר רצה, ועדיין מעוניין ברגיעה. מולו ניצבת קואליציה מיליטנטית של חאלד משעל וסלאח אל ערווי היושבים בחו"ל, ומוחמד דף השוהה בר" צועה. הם זיהו הזדמנות פז לגרוף רייטינג בקרב הפלסטינים, באמצעות פעולה אלימה. למעשה, הם הכריעו בוויכוח עם סינוואר.

ראשי חמאס קראו את מקבלי ההחלטות ביש" ראל כמו ספר פתוח. הם ידעו שישראל לא רוצה עימות, וכי היא מתרכזת בזירה הצפונית וממקדת את הפוקוס על איראן והפרוקסי שלה באזור.

לעומתם, חמאס היה ממוקד מטר, והוכיח שהוא בעל תוכניות סדרות וסצנריו מוכן לפרטי פרטים. בהיבט האופרטיבי טקטי, נראה שחמאס הפיק לקחים מעופרת יצוקה, עמוד ענן וצוק איתן. בעוד שבעבר ישראל היא זו שיזמה ופתחה במהלומה צבאית מפתיעה, הרי שבסבב הנוכחי חמאס היה זה שהפתיע בשלושה מימדים; בטווח הקצר: בטיל הנ"ט. שנורה בראשית המערכה, בס" מוך לגדר, בטווח הבינוני: ירי לעוטף ולאשקלון, ובטווח הארוך: ירי לירושלים ולמחרת לגוש דן כולו. לכל הנ"ל יש להוסיף את מתן האולטימטום החצוף והיהיר שכמוהו לא ידענו.

ההישג התודעתי של חמאס יצר תהודה אדי" רה בעולם הערבי, הוא מדבר בלשון חיזבאללה, והרמטכ"ל, מוחמד דף, מזכיר בהצהרותיו את נסראללה, כולל האולטימטום והגשמתו.

האבסורד הוא שגם בהמשך חמאס הוסיף להפתיע, "במערכת הביטחון לא האמינו שחמאס יירה מטחים כבדים כל כך", אומר לנו גורם ב" טחוני בכיר במיל. 1,200 שיגורים הוציא חמאס עד יום רביעי, משמעותם: אלף מאתיים ניסיונות לרצח המוני. מדובר במהלך שחמאס שקד עליו במשך שנים ארוכות. מבחינתו התגשם חלום של שנים, הוא מנהל מלחמה על קרקע בוערת, ורוותם לצרכיו את העצב החשוף ביותר: הר הבית.

14.35x33.25	4/6	עמוד 22	יחד נאמן - יחד השבוע	14/05/2021	77287706-4
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

ואיראן וגורמים נוספים באזור, שלומדים את המציאות החדשה לא יפנימו שישראל הולכת עד הסוף, יהיו למצב תוצאות הרות אסון. ולא רק בזירת עזה. ושימו לב, חיזבאללה מורתע כבר 15 שנה, חמאס לא מורתע בכלל.

יחד עם זה, כל הקריאות המיליטנטיות בסגנון של "נכתוש אותם", "נחסל את כולם" ועוד ועוד מהז'אנר הזה, הן מסוכנות, ובעיקר בלתי אפשריות. "שיהיה ברור, אם הצבא יקבל פקודה, הוא יוכל לכתוש את חמאס לפירורים", אומר עמוס גלעד. "כל השאלה היא מה יהיה אחר כך, סוף מעשה במחשבה תחילה. מי ישלוט שם? נכון לעכשיו, אני לא רואה שום גורם אחר שמעוניין לקחת פיקוד על הנעשה ברצועה".

"בכל ההיסטוריה, אין תקדים לחיסול מוחלט של ארגון טרור", אומר ד"ר אלעד. "חוץ ממקרה אחד בו מוגר ארגון הטרור הנמרים הטמיליים בסרי לנקה, לא היה מקרה בו מישהו תקע דגל והכריז "חיסלנו את ארגון הטרור". נכון שהיו מקרים שארגון בחר מר-צונו להתפרק, או לעבור לפאזה אחרת, כמו ה-IRA באירלנד. אבל כמו שאמרנו, מרצונו הטוב.

האלוף במיל. גדי שמני, השמיע ביקורת נוקבת על אוזלת היד של מקבלי ההחלטות. "אם יוצאים נגד חמאס, חייבים לפעול בכל הגזרות, לא רק בעזה, אלא גם ביו"ש ובירושלים". לדבריו, ישראל מפקירה את הזירות הנוספות בהן פועל חמאס.

האמנם? האלוף במיל. יעקב עמידרור, לשעבר ראש אמ"ן, חולק מכל וכל על האמירות הללו. "אין לדברים שחר", אומר עמידרור ל"יחד השבוע", "מה פירוש 'ישראל לא פועלת ביו"ש מול חמאס'? בוודאי שהיא פועלת, שבעים אחוזים מפעילותו של השב"כ מתבצעים ביו"ש. אין מוקד חמאס ביו"ש שאינו מטופל, וכל פעילות טרור בשטחים מסוכלת מיידית. מה עושה שב"כ מדי לילה? נכנס לכפרים ולערים ביו"ש, ושולף את פעילי חמאס מהמיטות".

ושיהיה ברור, לחמאס תמיכה עצומה ביו"ש, אם הצבא הישראלי לא היה נוכח שם, יחד עם גדודי דייטון (מנגנוני הביטחון של הרשות), אבו מאזן היה נמלט לעמאן בתוך עשרים וארבע שעות.

נכון שבשטח נשמעים קולות מסיתים, הכל משום שמדובר במדינה דמוקרטית.

← שהתווה לה יצחק רבין, שהמליץ לה באדיבות: "שעזה תטבע בים", הרי שעדיין מתגוררים שם שני מיליון פלסטינים, על שטח של פחות מארבע מאות קמ"ר וללא אמצעי מחייה. "האם היינו צריכים להעביר מזוודות כסף?", שואל עמידרור, "לא הייתה לנו ברירה".

שני הצדדים האמינו שישראל תוכל לה-רתיע את חמאס, איך אמרו לנו בהתנתקות? "עם הרקטה הראשונה שתתעופף לישראל, הצבא יכנס ויעשה סדר". מאז התעופפו אלפי טילים ורקטות אל תוך שטחה של מדינת ישראל, וידי ישראל קשורות.

לאן נעלמה ההרתעה של ישראל? "הרתעה בהגדרתה היא מצב זמני", אומר עמידרור, "אין מציאות כזו, הרתעה נצחית, ולכן, קשה לי להבין את אלה שמתפלאים על התפוגגותה דווקא מול חמאס. ככלל, מדינת ישראל חיה מסבב לסבב לאורך כל השנים. מ-1948 ל-1956 וכך הלאה. גם אחרי הניצחון של 1967, התפוגגה ההרתעה וקיבלנו את מלחמת יום כיפור".

"ההרתעה היא לא לעולם ועד, היא מצליחה עד הרגע בו היא מתפוגגת", אומר גם האלוף במיל. עוזי דיין, "ולכן, אין לחשב את המסלול העתידי על פי הכוונות של ארגון טרור. כי גם ראשיו לא תמיד יודעים מה יהיו תוכניותיו מחר בבוקר". היות שכך, ובעיקר משום שארגון טרור לא פועל על פי מתודות סדורות, על ישראל להתכונן לעימות על סמך היכולות של הארגון, ולא על סמך הכוונות שלו.

נראה שבימים הראשונים, התגובה המדורגת הייתה טעות, "למרות ההעזה של חמאס, ישראל ממשיכה להכיל", אומר לנו בתסכול, ביום שלישי, גורם ביטחוני בכיר במיל. "התגובה הישראלית הייתה מאוחרת, מהוססת ודלילה מדי. הצבא לא השתמש אפילו בפרומיל של היכולות הצבאיות שלו. היה עליו לצאת במפגן כוח אדיר ומיידי, כי במצב הנתון חמאס מפרש את ההתנהלות כחולשה, והוא מגיב בהתאם".

לדעתם של בכירים במערכת הביטחון, היה על ישראל לנקוט מיידית בתגובה שונה לחלוטין, בסגנון "SHOCK AND AWE" (הלם ומורא), כמוה נקטה ארצות הברית בעיראק. לאיש אין ספק, אם חמאס לא יקבל מהלומה מ'אנר בעל הבית השתגע, ואם חיזבאללה

26.17x13.34	5/6	עמוד 24	י תד השבוע	י תד נאמן -	14/05/2021	77287707-5
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260						

וכל העת יביטו על השמיים ויחפשו את המסוק המחסל. אחרי מלחמת לבנון השנייה הודה נס־ראללה, שאם היה יודע להעריך מראש את תגובת ישראל לחטיפת שני החיילים, הפעולה לא הייתה מתבצעת.

המומחים כולם חוששים משורה תחתונה של צוק איתן. במערכה ההיא, כפסע לפני מכה אנושה, נסוגה ישראל והסכימה להפסקת אש. כך היה גם בסבבים קודמים, הפעם אין מנוס מלחתור להכרעה, וכל השאלה היא מתי יתערבו גורמים בינלאומיים ויסנדלו את מהלכי ישראל.

ד"ר קובי מיכאל, מהמכון למחקרי ביטחון לאומי, מזהה שחמאס אולי נמצא בשיא הצלחתו, אבל הוא בדרך למעור. "בעגה האסטרטגית יש מינוח שמכונה "שיא הצלחה" ואסור לעבור אותו", אומר מיכאל. "ניתן לאבחן כאן סוג של אופוריה חמאסית, התלהבות שמוזנת גם על ידי גורמים בישראל שאוהבים להסתכל על חצי הכוס הריקה. שימו לב, חמאס מיצו את ההישגים ואת פוטנציאל ההיזק, הם יכולים לשגר עוד רקטות לטווח קרוב ורחוק, אבל מדובר בעוד מאותו דבר".

מה על ישראל לעשות? "ישראל חייבת לה-עביר את חמאס אל מעבר לשיא הצלחה. משום שלא רק אנחנו מצויים במערכה הזו, מתבוננים בה גם גורמים מהחוץ, וגם גורמים מיליטנטים בקרב ערביי ישראל. מדינות ערב מסוימות לא

שינוי המשוואה

מדהים, הן גורמי שמאל והן גורמי ימין בישראל, תמימי דעים: "צריך להיכנס בהם, אין ברירה". את האמירות הללו שמענו גם מכאלה שתמיד קוראים להידברות. כשנשקפת סכנת קיומית למדינת ישראל, כולם מיישרים קו.

שורת הסיכום חייבת להיות שינוי המשוואה בין ישראל לארגון הטרור. דין שדרות כדין פתח תקווה, ואפילו טיל אחד, הוא טיל אחד יותר מדי. אין ספק, אסור לישראל לצאת מהמערכה כששליח מצרי מגיע בשתיים עשרה בלילה, ומציע וולנטרית ללכת להפסקת אש. גם בקשת חמאס ביום רביעי להפסקת אש, לא נחשבת ככניעה.

"בשום אופן אין לצאת מהמערכה הזו, במצב של תיקו", אומר ד"ר אלעד. "כל תוצאה שלא תתפרש ככניעה של חמאס, תשחק לרעתנו. ואני מדגיש, טיפוסים מסוימים בסוריה ובאיראן, פו־קחים עין ולומדים את המצב, הם יסיקו מסקנות ויתנהלו בהתאם".

הדעה הרווחת ממש מקיר לקיר, היא שעל מקבלי החלטות ללכת 'על כל הקופה', ולהנחית על חמאס מכה אנושה. כזו שבעוד מספר שנים, כשראשי חמאס יהוו על סכב נוסף, הם ישחזרו את התגובה הנוכחית של ישראל, ועם הזיכרונות תתאדה גם המוטיבציה. כמו שאומר לנו ד"ר אלעד, המטרה היא שראשי חמאס יסתובבו בעזה,

הצבא מסכל פעילי טרור, ולא כאלה שתומכים בחמאס מבלי לנקוט במע־שים. כך למשל, דובר חמאס בירושלים ממשיך להסית ולהלהיט את השורות, והוא ישן בשלווה במיטתו. "מה לעשות", אומר עמידרור, "במדינת ישראל אין עדיין חוק שמתיר לעצור, אפילו במעצר מנהלי, כאלה שרק מדברים, או כאלה שמגיעים למסגד".

ובכל זאת, נראה שבמסגרת חופש הביטוי, הלכה מדינת ישראל רחוק מדי, כל כך רחוק, עד לוד. ביום רביעי בערב כרו המואזין בלוד וקרא למוסלמים לצאת ולהילחם ביהודים. האם הדמו־קרטיה גמישה כל כך, ומאפשרת הסתה לרצח? ממש לא.

למרות דבריו של עמידרור, אין ספק שזירת חמאס מסוימת מופקרת לחלוטין, ונראה ששם מגלה ישראל אוזלת יד מדהימה. "אני מתכוון לבתי הכלא", אומר לנו גורם ביטחוני. "חמאס שולטים שם שלטון ללא מיצרים, ראשיו מתקשרים עם השטח בעזרת טלפונים סלולריים, כולם יודעים ולא נעשה דבר".

"על מחבלי חמאס בבתי הכלא לשלם מחי־רים, יש לקחת מהם את הטלפונים וזכויות היתר בלי לחשוש מהתקוממות כוללת של האסירים. אבל מקבלי החלטות פוחדים, הם חוששים מהתלקחות בבתי הכלא שתגרור אחריה גם את ההמונים שבחוץ".

קובי מיכאל:
"המהלך היה

מתוכנן מזה זמן,

חמאס עובד

באורך רוח ולא

ממהר לשום

מקום, הוא הכין

היטב את הסיפור

על מזרח ירושלים

בעקבות דחיית

הבחירות. וכיוון

במדויק גם למזרח

ירושלים, גם לגדה

וגם לערביי 1948.

הוא יכול לסמן

לעצמו וי גדול"

26.21x32.96	6/6	עמוד 26	יחד נאמן - יחד השבוע	14/05/2021	77287708-6
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינחומי הרצלי - 84260					

הדברים הללו לטובת ההתעצמות העתידית. אין ספק, אם ישראל תכה בחוזקה בחמאס וגם תכתוב את תנאי הפסקת האש, אבל לא תדאג ליום שאחרי, חמאס יתעצם מחדש ושוב נמצא את עצמנו בסכב נוסף, עם טריגר כזה או אחר.

המטרות הסופיות ברורות, בסופו של מהלך, חמאס חייב להישאר עם הרבה פחות כלים, עם יכולת ייצור מצומצמת, כזו שיאריך זמן ארוך מאד לבנות כוח בעזרתה. אין מנוס מלפגוע פגיעה קשה והרסנית ביכולות הלחימה הרקטיות של חמאס, ג'יהאד איסלאמי והארגונים הסוררים. לצד זה, יש לפגוע ביכולת השיקום של המערכות, ובמחקר והפי"תוח. החיסולים שהתבצעו ברצועה ביום רביעי, במהלכם עברו מן העולם קודקודים קריטיים, כמו ראש מערך הסייבר ועוד, נועדו בדיקו למטרה הזו. וכמו שאמרנו, חמאס חייב להישאר במצב של פוסט טראומה חמורה.

דין ממליץ על סיכול לא ממוקד. בראשית המערכה נעשה שימוש בהקש בגג, הקש בדלת ועוד. לדבריו של דיין, אין עוד מדינה בעולם שנוקטת בצעדים הומניטריים מיותרים כאלה, מול ארגון טרור שקם עליה להורגה. "אולי נשלח לחמאסניקים הודעות בשלושה העתקים?", שואל במרירות גורם ביטחוני. נראה שהייתה הפנמה בנושא, ואכן, ככל שחלף הזמן והתקדם מבצע שומר החומות, הורדו בעזה בתים, ולא תמיד אחרי פרוצדורות של הודעה מראש.

הצעד השני עליו ממליץ דיין, הוא כיסוח הבתים של ראשי חמאס וג'יהאד איסלאמי. ביום בו יצאו הנחשים מחר-יהם בעזה תחתית, במנהרות שמתחת לבית חולים שיפא בעזה, לא יהיה להם בית לחזור אליו. במקביל על ישראל למוטט תשתיות, הן של הארגונים, כמו משרדים ומרכזי טרור, והן תשתיות ציבוריות, כמו תחבורה, גשרונים, מע"רכות, מבנים ציבוריים ועוד. דיין הולך רחוק, מאד רחוק, ומציע להפעיל אמצעים כלכליים, כמו צמצום באספקת החשמל והמים. "לא אמרתי להפסיק את אספקת המים לבתי החולים, אלא לצמצם בשעות מסוימות. הכל כדי שבפעם הבאה, כשחמאס ישקול אם לשגר טילים, הוא יחשוב פעמיים ויחליט שהעסק לא משתלם".

בין המומחים ניטש ויכוח על היתכנות חיסול ממשל חמאס ברצועה. דיין: "אני בין אלה שתומכים במיטוטו של שלטון הטרור בעזה, לדעתי חמאס הבעיה ולא הפיתרון. אבל חובה להביא בחשבון שמהלך כזה כרוך בכניסה פיזית לרצועה, ומטבע הדברים הוא יגבה מחיר כבד בחיי אדם. ולכן אני תומך כצעד ראשון בהנחת מכה חזקה ואנושה, ואם תוך כדי המהלכים הללו, מתברר שהם אינם מספקים, רק אז תעלה על השולחן שאלת מיטוט ממשל חמאס והכנת סת כוחות לרצועה".

הדעה הרווחת היא שאין להכניס את צה"ל לפעולה קרקעית ברצועה, בעיקר משום שישראל לא מעוניינת לכבוש את השטח ולהחזיק בו. "ישראל יוצאת למלחמה, רק על רקע תמיכה ציבורית חזקה", אומר דיין. "לפיכך, ישראל תכנס רגלית לעזה אך ורק עם גיבוי מלא בדעת הקהל. ואני אומר בצער רב, התמיכה הזו תתגבש, רק אם יהיו חלילה אבדות כבדות".

הבעיה היא שדעת הקהל היא כמו מטוטלת, שנעה כל העת. אם אכן תתבצע כניסה לעזה, וחלילה חיילים יהרגו, אותם אלה שקראו להיכנס לעזה, ידרשו לצאת ממנה. לפעולה בעזה השלכה גם לגבי ערביי ישראל, מוחמד דף הלהיט את המהומות בלוד ובעכו. ופי כמה ממנו, התעורר זה והחוצפה של חמאס, בירי שמטווח את כל מדינת ישראל, העלתה בקרב הערבים הישראלים את השאלה, אם ישראל היא נמר של נייר. יותר מזה, הימים האחרונים הוכיחו שער-ביי ישראל מזדהים עם אחיהם מעבר לגבול העזתי, וביום בו הם נאלצים לבחור, הם מתעטפים בדגל פלסטיין.

עוזי דיין: "אנחנו קרובים מאד למלחמת אזרחים, ועל מקבלי ההחלטות לגדוע את ההתקוממות הערבית מבית, המבוססת על עלילת אל אקצה. זו סיבה משמעותית לפעול בכל הכוח נגד חמאס ברצועה. הצורה שישראל תפעל בעזה, והתוצאה, ישפיעו מיידית על דעת הקהל של ערביי ישראל. אם נפעל בכוח ובנחישות בעזה, יפנימו את המסר גם בערים המעורבות בישראל".

מייחלות להישג של חמאס, הפוך מזה, הן רוצות לראות את ישראל מפעילה נבוט משמעותי על חמאס. ולצידן גם הרשות הפלסטינית. לכן אסור לישראל לסיים את המערכה עם עוד הסדרה ברוח ההסדרות הקודמות והפסקות האש המוכרות. על ישראל לפגוע משמעותית ביכולת הצבאית של חמאס, וביכולת ההשתקמות שלהם".

החשיבה האקוטית היא מה יקרה ביום שאחרי הפסקת האש. שימו לב, חמאס באופן הציני ביותר, מנצל את כל מה שישראל והקהילה הבינלאומית תורמות לרווחת עזה, הוא משתמש בסיוע הבינלאומי כדי להתעצם מחדש. "חובה לחשוב על משמעות הכסף הקטרי שמזרם לרצועה באדיבות ישראל", אומר מיכאל, "הרגיעה באמצעות גובה מאיתנו מחירים כבדים. חובה לחשוב על המשמעות של החומרים הדו שימושיים שמכניסים לרצועה. כמו חומרי בנייה ודשנים לחקלאות, וחובה לחשוב באופן הרבה יותר יצירתי על מנגנונים שלא יאפשרו לחמאס לנצל את כל

יעקב עמידור: "הרתעה בהגדרתה היא מצב זמני. אין הרתעה נצחית, ולכן קשה לי להבין את אלה שמתפלאים על התפוגגותה דווקא מול חמאס. מדינת ישראל חיה מסבב לסבב לאורך כל השנים. גם אחרי 1967, התפוגגה ההרתעה וקיבלנו את מלחמה יום כיפור"